

JOSEP M. BENET I JORNET, FABRICANT DE SOMNIS

UNA VIDA DEDICADA AL TEATRE

En el número 1.221 de la nostra revista, publicat el juny de 2013, ja vam parlar de Josep M. Benet i Jornet, l'escriptor d'obres de teatre a qui se li acabava de concedir el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

La seva passió pels escenaris el va portar a freqüentar l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual, dirigida per Ricard Salvat i M. Aurèlia Capmany. Hi va descobrir un món meravellós al qual ha dedicat tota la vida.

Ara, en complir 75 anys, tota la professió teatral li ha dedicat un homenatge al Teatre Nacional de Catalunya amb la representació en directe d'alguns fragments de les seves obres i d'escenes de les pel·lícules que se n'han fet.

UN NOI DE BARRI

Fa poc més d'un any que ha publicat *La catàstrofe de ser un nen*, un llibre de records d'escola, de la família, del barri,

entre divertits, tristos i emocionants d'una època que vosaltres, els nostres lectors, per sort, no heu conegut.

Quan va començar a anar a l'escola, feia pocs anys que havia acabat la guerra civil i la major part de la població les passava molt magres. Els nois de barri, fills d'obrers o empleats, vam passar molts anys d'escassetesa. El pa estava racionat, això vol dir que al forn, a més de diners, no ens venien la barreta diària si no facilitàvem un cupó de la cartilla de racionament. Un pa groc, amb més farina de blat de moro que de blat i més dur que una sola de sabata. Els llegums, l'arròs, l'oli i el sucre, entre altres aliments, també estaven racionats.

L'AMBIENT DE LES PRIMERES OBRES

A més de les limitacions de comestibles i llibertats, també hi havia les restriccions elèctriques: al llarg del dia les companyies havien de tallar el subministre de corrent i era impossible encendre cap llum. Ningú no tenia estufes ni neveres elèctriques. Les botigues no en venien perquè haurien passat moltes hores sense funcionar.

Dels records d'aquest temps tan difícils procedeixen les primers obres de teatre del nostre autor. *Una vella, coneguda olor* és el retrat d'unes vides tristes, de conflictes familiars i, sobretot, de veïns que es comunicaven a través de les galeries i patis interiors dels barris vells de Barcelona, amb el teló de fons de l'amenaça dels enderrocaments que s'hi havien de fer per esponjar la ciutat. *Berenàveu a les fosques* és una visió de com es van adaptar les famílies a la falta de llibertat i la misèria: els qui no acceptaven l'opressió i els espavilats que se'n van aprofitar.

Amb el pas del temps, i a mesura que les circumstàncies i l'ambient anaven canviant, bona part de la vintena d'obres de teatre que ha escrit després han reflectit el moment de l'acció.

ELS LLIBRES I ELS CÒMICS

La major part de noies i nois, a la sortida de l'escola, jugaven per places i carrers. El nen Josep M. Benet jugava quan tenia companys per fer-ho, però ell mateix es defineix com un nyicris, és a dir, que era esprimatxat, malaltís i no li

anaven els jocs a trompada seca. Quan no tenia amb qui jugar, no parava de llegir. Els títols que recorda més són *L'illa del tresor*, de R. L. Stevenson; *L'illa misteriosa*, de Jules Verne i *L'home invisible*, de H. G. Wells. També es va sentir molt atret per això que ara en diem *còmics* i abans *tebeos*, sobretot pels d'uns herois com *Flash Gordon*, tan ben dibuixat per Alex Raymond, i *Phantom*, és a dir, *El hombre enmascarado*. Una passió que li va permetre omplir moltes hores de converses amb l'escriptor Terenci Moix, que va arribar a escriure un llibre sobre aquest gènere.

En Benet forma part de la generació d'escriptors «dels setanta», nascuts poc després del final de la guerra, entre els quals hi havia els seus amics Montserrat Roig i Jaume Fuster, tristament desapareguts.

EL REI DELS SERIALS

Una de les grans preocupacions dels qui van començar l'aventura de crear una televisió en català va ser trobar la manera d'arribar al públic en general. En Benet s'hi va apuntar de seguida i de la seva imaginació van sortir els

ambients, les situacions i els personatges per crear unes històries i conflictes que enganxessin el personal.

Poble Nou, Nissaga de poder, Laberint d'ombres, El cor de la ciutat o Ventdelplà, entre d'altres, són alguns dels exemples d'una feina que, a partir d'una idea general seva —la Bíblia— desenvolupen un equip de guionistes i interpreten un bon nombre d'actors. Una feina ben complicada que cal refer dia a dia per si un dels protagonistes està malalt o li surt una altra feina i no s'hi pot comptar.

BENET I JORNET I CAVALL FORT

A principis de 1970, quan ja començava a ser conegut com autor teatral, *Cavall Fort* li va demanar que escrivís unes peces molt curtes, talment un conte, i que fossin fàcils d'interpretar a les escoles. No s'ho va fer dir dues vegades i ben aviat li vam publicar *El planeta dels homes de marbre, El salvatge Mustafà, El robí del temple indi, Tampoc els pells roges no són de fiar, La festa de l'olla, Pirates a la mar salada, L'ós polar i El lluç i el peix espasa*.

Més endavant, les cinc primeres, lligades unes amb les altres per un text que va escriure expressament, van formar part de *Taller de fantasia*, que es va estrenar als Cicles de Teatre de Cavall Fort, al Romea, el 7 de març de 1971, amb bons actors dirigits per Joan M. Gual.

També ha escrit una paròdia musical del famós *Superman*. Titulada *Supertot*, es va estrenar amb molt d'èxit en els nostres cicles del Romea (1974). Totes dues es van publicar en un sol volum de la col·lecció El Galliner, d'Edicions 62. I, encara, *El somni de Bagdad* i *Helena a l'illa del baró Zodíac*.

Que per molts anys, Josep M.! I moltes gràcies per una feina tan intensa, interessant i útil!

JOAQUIM CARBÓ

**Article publicat originalment a la revista
Cavall Fort, núm. 1277, octubre de 2015.**